

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2827/2021
17.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Гордане Комненић, чланова већа, у ванпарничном поступку предлагача Центра за социјални рад Стара Пазова, против противнице предлагача АА из ..., чији је привремени старатељ ББ, ... Органи старатељства Центра за социјални рад Стара Пазова, а пуномоћник Кристина Тодоровић, адвокат из ..., одлучујући о ревизији противнице предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Сремској Митровици Гж 135/2021 од 17.02.2021. године, у седници већа одржаној дана 17.06.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА, као неоснована, ревизија противнице предлагача изјављена против решења Вишег суда у Сремској Митровици Гж 135/2021 од 17.02.2021. године, у делу којим је одбијена, као неоснована жалба, противнице предлагача и потврђено решење Основног суда у Старој Пазови Р 29/17 од 25.11.2020. године у делу става првог изреке којим је противница предлагача делимично лишена пословне способности у погледу располагања новчаним средствима већим од висине пензије коју остварује и у погледу забране закључивања уговора веће правне снаге и вредности у ставовима другом, трећем и четвртм изреке.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија противнице предлагача па се **УКИДАЈУ** решење Вишег суда у Сремској Митровици Гж 135/2021 од 17.02.2021. године у преосталом делу и решење Основног суда у Старој Пазови Р 29/17 од 25.11.2020. године у преосталом делу става првог изреке којим је противница предлагача делимично лишена пословне способности у погледу закључења брака и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Вишег суда у Сремској Митровици Гж 135/2021 од 17.02.2021. године, одбијена је, као неоснована, жалба противника предлагача и потврђено решење Основног суда у Старој Пазови Р 29/17 од 25.11.2020. године, којим је противница предлагача делимично лишена пословне способности у делу располагања новчаним средствима већим од висине пензије коју остварује, у делу забране закључења уговора веће правне снаге и вредности, као и закључења брака. Ставом другим изреке, наложено је Центру за социјални рад Стара Пазова да по правноснажности решења поступи у свему по чл. 124. и 125. Породичног закона Републике Србије. Ставом трећим изреке наложено је матичару Општине Савски венац да упише забележбу

решења у матичну књигу рођених. Ставом четвртим изреке одређен је рок проверавања да ли и даље постоје разлози лишења пословне способности противнице предлагача на 2 године од дана правноснажности решења.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, противница предлагача је благовремено изјавила ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побито решење у смислу члана 408. у вези члана 420. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020, у даљем тексту: ЗПП), у вези члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија противнице предлагача делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, противница предлагача, рођена ... године, је по рођењу смештена у дом за незбринуту децу, пошто је мајка оболела од постпаралне психозе и упућена на болничко лечење, а након пет месеци боравка у дому су је преузели баба и деда, са којима је живела до њихове смрти. Завршила је основну школу у ..., а средњу у ..., као ђак генерације. Са ... година се први пут јавила у Завод за ментално здравље Београд због параноидне симптоматологије- утиска да људи хоће да јој науде. У периоду од 1996. до 2018. године болнички је лечена 11 пута, а због нередовног узимања терапије и нередовних контролних прегледа код ње се у том периоду испољавало агресивно понашање према околини, са хигијенском запуштеношћу, што је резутирало њеним принудним хоспитализовањем у психијатријске установе у пратњи хитне помоћи и полиције. Болује од дијагнозе ..., .. (...). Природа болести оваквих пацијената је да су некритични, сами процењују да су добро и укидају терапију, што је у ранијем периоду код противнице предлагача било веома испољено, због чега је постајала агресивна физички и вербално, нападала околину и имала страх да ће је неко убити.

Противница предлагача је последњи пут хоспитализована у Клиници за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“ у периоду од 05.05.2018. године до 24.08.2018. године. Од изласка из болнице задовољавајуће функционише када редовно узима лекове. Одлази на контролне прегледе у Клинику за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, али не и на редовне контроле психијатра запосленог у Дому здравља, према месту свог пребивалишта. У дотадашњем току лечења код противнице предлагача биле су присутне сумануте идеје персекције и односа, маничне и депресивне епизоде, узнемиреност, раздражљивост, агресивно понашање повећане енергије, губитак социјалне контроле и злоупотреба алкохола.

Тренутно живи у заједници са другим ванбрачним партнером ВВ у стану који је у њеном сувласништву са ½ идељаног дела у ... који је, са братом, наследила после очеве смрти. Прималац је инвалидске пензије и под непосредним је старатељством Центра за социјални рад.

Према мишљењу вештака, она је врло интелигентна, манипулативна и сугестибилна и на њу се лако утиче. Свесна је да је у периоду провере и јако се плаши

смештаја у установу. Редовно користи терапију (надзор над узимањем лекова врши њен ванбрачни партнер), не користи алкохол и одлази на контролне прегледе, али је уједно и импулсивна, јер не може да се уздржи од предузимања одређених радњи, односно да саслуша саговорника, а да не упада у реч.

Због свега наведеног, по мишљењу вештака противницу предлагача треба делимично лишити пословне способности у погледу располагања новчаним средствима већим од висине пензије коју остварује, у погледу забране закључивања уговора веће правне снаге и вредности, као и у погледу закључења брака.

На овако утврђено чињенично стање, нижестепени судови су применом одредбе члана 147. став 1. Породичног закона, члана 259. ЗПП и чл. 31.-44. Закона о ванпарничном поступку и оценили да је основан предлог за делимично лишење пословне способности противника предлагача.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилност побијаног решења у делу којим је противница предлагача делимично лишена пословне способности у погледу располагања новчаним средствима већим од висине пензије коју остварује и у погледу забране закључивања уговора веће вредности.

Према члану 147. став 1. Породичног закона пунолетно лице које због болести или сметње у психофизичком развоју својим поступцима непосредно угрожава сопствена права и интересе или права и интересе других лица, може бити делимично лишено пословне способности. Пословна способност лица из става 1. овог члана једнака је пословној способности старијег малолетника.

Према члану 31. Закона о ванпарничном поступку у поступку лишења пословне способности, суд испитује да ли су се стекли законски услови за лишење пословне способности пунолетног лица, одлучује о мери лишења пословне способности, одређује време за које ће се проверити да ли постоје разлози за даље трајање изречене мере и одлучује о враћању пословне способности када престану разлози за лишење пословне способности.

Према члану 40. став 1. истог закона кад нађе да постоје услови за лишење пословне способности, суд ће лице према коме се поступак води, лишити пословне способности потпуно или делимично. Став 3. истог члана предвиђа да у решењу којим се лице делимично лишава пословне способности, суд је дужан да на основу резултата медицинског вештачења одреди врсту послова које то лице може самостално предузимати поред послова на које је законом овлашћено.

Разлог за делимично лишење пословне способности пунолетног лица не представља свака душевна болест, већ је нужан услов да то лице својим поступцима угрожава своја или права и интересе других лица, због постојања душевне болести. У конкретном случају код противнице предлагача у погледу располагања новчаним средствима и закључивања уговора веће вредности, има те узорчне везе. Она се од 1996. године лечи у психијатријским установама од параноидне симптоматологије (...- ...). Према налазу и мишљењу судских вештака психијатара, датог на основу прегледа и медицинске документације противнице предлагача, она је врло интелигентна, манипулативна, сугестибилна, али на њу се лако утиче, код ње су у

досадашњем току лечења биле присутне сумануте идеје персекције и односа, маничне и депресивне епизоде, узнемиреност, раздражљивост, агресивно понашање повећане енергије, губитак социјалне контроле и злоупотреба алкохола.

Тако утврђено чињенично стање и по оцени Врховног касационог суда указује да је ради спречавања угрожавања њених права и интереса или права и интереса других лица оправдано да се противница предлагача на одређено време лиши пословне способности у погледу располагања новчаним средствима већим од пензије коју остварује и закључивања уговора већег значаја и вредности.

Из наведених разлога, на основу члана 414, у вези члана 420. став 6. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Међутим, одлучујући о предлогу за лишење пословне способности противнице предлагача у погледу закључења брака, нижестепени судови су погрешно применили материјално право, због чега је чињенично стање на коме су засноване нижестепена решења непотпуно утврђено.

Из налаза и миљења вештака медицинске струке се не може извести јасан закључак о чињеницама и околностима услед којих је оправдано противницу предлагача лишити права на закључење брака, као једног од основних права из домена приватног и породичног живота. Сврха те институције је заједница живота особа супротног пола и укупности свих односа супружника: љубави, међусобног поверења, помагања, уважавања, полних, социјалних, емоционалних, имовинских исл. односа. Како из до сада изведених доказа произлази да противница предлагача у протекле две године, од последње хоспитализације, редовно узима лекове, иде на контролне прегледе и не злоупотребљава алкохол, а да је њена болест такве природе да адекватно функционише све док редовно узима терапију, у чему јој актуелно помаже ванбрачни партнер, може се извести закључак да је међусобни партнерски однос од значаја на контролу болести противнице предлагача. Констатација вештака да не постоји гаранција до када ће та ванбрачна заједница да траје није довољан основ за несумљив закључак да противница предлагача нема телесну и душевну зрелост потребну за вршење права и дужности у браку односно да би предузимањем тог правног посла били угрожени њена права и интереси или права и интереси других лица.

Како нижестепена решења не садрже чињенично утемељење које оправдава одлуку о делимичном лишењу пословне способности противнице предлагача у погледу закључења брака, чињенично стање од значаја за одлуку о поднетом предлогу у овом делу се не може сматрати потпуно и правилно утврђеним, а што је од утицаја на правилну примену материјалног права, због чега су нижестепене пресуде у наведеном делу морале бити укинуте.

У поновном поступку првостепени суд ће допуским вештачењем од стране судских вештака психијатријске струке употпунити чињенично стање и разјаснити све околности од значаја за доношење одлуке о овом делу поднетог предлога на које је указано овим решењем и правилном применом материјалног права о поднетом предлогу донети правилну и закониту одлуку.

На основу изнетог, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП, вези члана 420. став 6. ЗПП, одлучио као у ставу другом изреке овог решења.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић